

BOX

In :

430

431

432

433

434

435

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

449

450

453

454

455

458

459

460

461

462

463

466

467

468

470

471

473

477

478

479

481

484

485

486

488

489

492

495

498

500

RADIO UNTAC
PRODUCED BY
SY PARINHA AND
STEVEN S. PAK
EDITED BY STEVEN S. PAK
RECORDED DATE 30/6/93

SCRIPT No _____

BROADCASTED DATE THIS EVENING AT 6:00 PM, IF POSSIBLE.

SUBJECT: FIRST MEET OF THE CONSTITUENT ASSEMBLY OF CAMBODIA,
JUNE 30, 1993.

វិទ្ធី: បន្ទាប់ពីមានការបោះឆ្នោតដោយសេរីតាមបែបលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យពិតៗ
ដោយមានអង្គការសហប្រជាជាតិ គឺអ៊ុនតាក់នៅកម្ពុជាជាអ្នកជួយរៀបចំ
និងដោយមានសម្តេចព្រះនរោត្តមសីហនុ ដែលជាបិតាមគ្គុទ្ទេសក៍ជាតិ
ផងនោះ។ ថ្ងៃនេះនៅមន្ទីរសភាជាតិ គឺមានការបើកសម័យប្រជុំពេញអង្គ
មួយរបស់សមាជិកសភាទាំងអស់ ចំនួន១២០នាក់។

ជំរះ: លោកអ្នកនាងស្តាប់វិទ្យុអ៊ុនតាក់ទាំងអស់ជាទីមេត្រី។ ដូចដែលលោក
អ្នកនាងបានដឹងរួចមកហើយថា សមាជិកសភាចំនួន១២០នាក់នេះ គឺ
ជាបេក្ខជន ដែលបានឈរឈ្មោះនៅក្នុងពេលបោះឆ្នោត ហើយគឺជា
បេក្ខជន ដែលលោកអ្នកនាងបានឆ្នាំគ្នា បោះឆ្នោតជ្រើសរើសធ្វើជាតំ
ណាងរបស់ខ្លួន តាមគន្លុះ និងទស្សនៈដែលបងប្អូនប្រជាជនប្រជាពល
រដ្ឋខ្មែរយើងទាំងអស់ចង់បាន។

វិទ្ធី: កាលពីព្រឹកមិញនេះ នៅវេលាម៉ោង៨គត់ គេសង្កត់ឃើញមានឥស្សរៈ
ជនខ្មែរមកពីគ្រប់គណៈប័ក្សទាំងបួន ដែលជាគណៈប័ក្សឈ្នះឆ្នោត
បានយាង និងអញ្ជើញមកកាន់មន្ទីរសភា ដោយមានទឹកមុខរួសរាយ
និងរាក់ទាក់រកគ្នា បំភ្លេចចោលអស់នូវអតីតកាល ហើយចាប់ដៃគ្នា សំ-
ណោះសំណាល សួរសុខទុក្ខ ក្នុងន័យជាភាគរៈភាព ជាទីត្អូញកក់ក្តៅ

ក្រែលែង។

ជ័រ: នៅមុនពេលចាប់ផ្តើមធ្វើពិធីគោរពទង់ជាតិ ព្រះអង្គម្ចាស់ស្តេចព្រះក្រុម
ហ្លួង នរោត្តម រណ្តាបុទ្ធិ បានជួបចាប់ដែរលាក់ជាមួយលោកឯកឧត្តម
ជាស៊ីម សម្តែងនូវការស្និតស្នាល យ៉ាងអស់ពីចិត្តពីថ្លើម ត្រង់នេះ
ហើយដែលសរេញកំឡើងឃើញថា សាមគ្គីភាពរវាងខ្មែរ និងខ្មែរដែល
ជាទីសង្ឃឹមរបស់ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងអស់នោះ គឺពិតជាមាន
ជាប្រត្យក្ស។

វិទ្ធី: នៅម៉ោង ៨គត់ ពិធីគោរពទង់ជាតិក៏ចាប់ប្រព្រឹត្តឡើង។ ឥស្សរៈជន
ជាតិ និងអន្តរជាតិ ដែលមាននៅទីនោះ កំពុងស្ថិតនៅក្នុងភាពស្ងៀម
ស្ងាធ ដើម្បីគោរពដល់ទង់ ដែលត្រូវគេកំពុងបង្ហូរឡើង និងកំពុង
តែបក់រិចតាមវាយោនាពេលព្រឹក ហាក់បីដូចជា ចង់បញ្ជាក់ប្រាប់ដល់
ខ្មែរទាំងអស់ថា ខ្លួនមានសេរីភាពឡើងវិញហើយ។

ជ័រ: បាទ! លោកអ្នកឆាងស្តាប់ជាទីមេត្រី។ កាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែមិថុនា ម្សិល
មិញនេះ សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ព្រះអង្គបានបញ្ជាក់នៅលើក្រឹត្យ
មួយ មានបញ្ញត្តិដូចខាងក្រោមនេះ។

មាត្រា១--រដ្ឋកម្ពុជាមានឈ្មោះហៅយ៉ាងខ្លីថា «កម្ពុជា»

មាត្រា២--ទង់ជាតិ គឺប្រើទង់ជាតិដែលមាននៅមុនថ្ងៃទី១៨មិថុនា១៩៧០។

មាត្រា៣--ភ្លេងជាតិគឺភ្លេង«នគររាជ» នៅឆ្នាំ១៩៤០, ១៩៥០, និងឆ្នាំ
១៩៦០ លើកលែង តែឃ្លាទីមួយដែលមានទំនាក់ទំនងជា
បទនគររាជ ហើយបទភ្លេងគឺ រក្សាទុកឲ្យនៅដដែលឥតផ្លាស់
ប្តូរ។

វិទ្ច្រឹ: នៅក្នុងរបៀបវារៈសំរាប់សម័យប្រជុំពេញអង្គលើកទីមួយនេះ មានក្រុម
សមាជិកសភា ពីគណៈប័ក្សធំៗពីរ គឺគណៈប័ក្សហ្វុនស៊ីនប៉ិច និង
គណៈប័ក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានគាំគ្នាធ្វើព្យត្តិរៀងៗខ្លួន ដើម្បីគាំទ្របេក្ខ
ជនប្រធានសភាធម្មនុញ្ញ និងដែលមានសម្លេងដើមដូចតទៅ:

SOUNDBITE --ស្ទួនទះដៃ.....{02--0-03-50}

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 1

* ANNOUNCER 1:
In few hours, UNTAC will announce the results of the Constituent
Assembly elections whic took place in Cambodia may 23-28.

១- គោត្តងប៉ុន្មានម៉ោងខាងមុខនេះ អ៊ុនតាក់ នឹង ប្រកាសពីលទ្ធផលជាបន្តបន្ទាប់
នៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសភាធម្មនុញ្ញនៅកម្ពុជា ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅហើយកាល
ពីថ្ងៃទី ២៣ ដល់ថ្ងៃទី ២៨ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ១៩៩៣ ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 2
ANNOUNCER 2:

Obviously, in all the parties headquarters, as well as in thousands of homes, everyone is eagerly waiting for this announcement. UNTAC RADIO has been giving you the partial results as we received them from the UNTAC Electoral Counting offices.

២- នៅតាមទីស្នាក់ការរបស់គណបក្សទាំងអស់ ក៏ដូចជានៅតាមផ្ទះជាច្រើនម្នាក់ៗ សុទ្ធតែកំពុងរង់ចាំស្តាប់ឃើញលទ្ធផលនៃការប្រកាសលទ្ធផលនេះ ។ វិទ្យុអ៊ិនតាក់បានផ្សាយ ដោយផ្ទាល់ជូនអស់លោកអ្នកនាងពីលទ្ធផលជាបន្តបន្ទាប់ ពេលណាដែលយើងទទួលបាន លទ្ធផលនេះពីមន្ត្រីនានា ទទួលភារៈកិច្ចបោះឆ្នោតដែលកំពុងរាប់សន្លឹកឆ្នោត ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 3

* ANNOUNCER 1:
RADIO UNTAC met today with the Chief Electoral officer, Professor
Reginald Austin, whose electoral teams worked tirelessly to make
these elections the success everyone around the word is taking
about.

៣- នៅថ្ងៃនេះ អ្នកយកព័ត៌មានវិទ្យុអ៊ីនតាក់បានជួបសំភាសន៍នាយកមន្ត្រីទទួលបន្ទុក
ខាងផ្នែកបោះឆ្នោតគឺ សាស្ត្រាចារ្យ Reginald Austin ដែលក្រុមបោះឆ្នោតរបស់លោកបានធ្វើ
ការដោយគ្មានគិតឆ្កើយហត់ ដើម្បីធ្វើឲ្យការបោះឆ្នោតប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយជោគជ័យដែល
មនុស្សរាល់គ្នានៅជុំវិញពិភពលោក កំពុងផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ ។

PROGRAM #

PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE

B'CAST: JUNE 1993

PAGE 4

ANNOUNCER 2

Professor Austin told us first of all what he thought was his best impression about these elections.

៤- ជាដំបូងលោកសាស្ត្រាចារ្យ Austin បានថ្លែងប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មាន របស់វិទ្យុ
អ៊ុនតាក់ ពីអ្វីដែលលោកយល់ថាជាចំណាប់អារម្មណ៍ ដ៏ប្រសើររបស់លោកចំពោះការ
បោះឆ្នោតនេះ ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា ៖

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 5
SOUNDBITE AUSTIN:

I think the most important impression of the election- which is part of the process of making peace itself-, is the enormous enthusiasm of the people to actually vote, to register as they did before, because they believed this is an instrument of making peace. You saw it at the time of registration when many people came- more than we expected-, and we have seen it again now for the voting when the people have turned up in enormous numbers. And they turned up in spite of many dreadful threats which were not just empty threats because many people have been killed, many houses have been burnt, and it has been a very a violent society and it has been war, war and war. In spite of that, they believed that this was something they had to do in order to achieve peace.

៥- ការចាប់អារម្មណ៍ដ៏សំខាន់បំផុតរបស់ខ្ញុំលើការបោះឆ្នោត ដែលជាផ្នែកមួយនៃ ដំណើរការកសាងសន្តិភាពគឺត្រង់សេចក្តីសាទរយ៉ាងខ្លាំងក្លារបស់ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋដែល នាំគ្នាទៅចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងនាំគ្នាទៅបោះឆ្នោត ព្រោះពួកគេជឿជាក់ថាការបោះឆ្នោតនេះ គឺមធ្យោបាយបង្កើតឲ្យមាន សន្តិភាពឡើង ។ ដូចអស់លោកអ្នក បានឃើញហើយកាលនៅ ពេលចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត មានប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋមកចុះឈ្មោះយ៉ាងច្រើនសន្លឹក លើសពី ការរំពឹងទុករបស់យើង ហើយឥឡូវនេះទៀតយើងបានឃើញប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋបាននាំគ្នា ចេញទៅបោះឆ្នោតក្នុងចំនួនយ៉ាងច្រើនលើសលុប ។ ពួកគេនាំគ្នាចេញទៅបោះឆ្នោតទោះបី ជាមានការគំរាមកំហែងជាច្រើនដ៏គួរឲ្យភ័យភ័យស្តុត ពុំមែនជាការគំរាមកំហែងទេ ៗនោះទេ ព្រោះមានមនុស្សជាច្រើនត្រូវស្លាប់ ផ្ទះជាច្រើនត្រូវឆេះ ហើយជាសង្គមប្រកបដោយអំពើ ហិង្សា ហើយជួបតែសង្គ្រាមមិនចេះចប់ក៏ដោយ ។

ទោះបីជាមានហេតុការណ៍យ៉ាងនោះក៏ដោយ ក៏ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋជឿជាក់ថាការបោះឆ្នោត នេះគឺជាការប្រកាសដែលពួកគេត្រូវចំពេញក្នុងបំណងសំរេចឲ្យបាននូវសន្តិភាព ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 6
ANNOUNCER 1:

For the Chief Electoral Officer, there was an extra dimension to the voting process. People, he said, did not just vote for a party, they also engaged in what he called an "act of historic importance".

៦- នាយកទទួលបន្ទុកផ្នែកបោះឆ្នោត រូបនេះយល់ឃើញថាមានទំហំមិនធម្មតា ឡើយចំពោះដំណើរការ បោះឆ្នោតនេះ ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋ ពុំគ្រាន់តែបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគណបក្សនោះទេ ពួកគេក៏បានចូលរួមផងដែរនៅក្នុងអ្វីដែល លោកហៅថា ព្រឹត្តិការណ៍ដ៏សំខាន់នៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ។

Finally, MR. ARABER... authority to remove... of political violence or...

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 7

SOUNDBITE AUSTIN:

I think we have seen in this action of the people in turning up in these very large numbers a very strange but very specific comitment of the ordinary cambodian people to the idea of democracy = which they perhaps do not understand, they have never experienced it before =, but they loved the idea and they have actually comitted themselves to it.

៧- ខ្ញុំគិតថា យើងយល់ឃើញតាមរយៈសកម្មភាពរបស់ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋក្នុង
ការនាំគ្នាទៅបោះឆ្នោតក្នុងចំនួនជ័យសន្លឹកសន្លាប់យ៉ាងនេះ ថាជាការចំណែកមួយ តែជា
ការប្តេជ្ញាដ៏ជាក់លាក់បំផុតរបស់ប្រជាជនសាមញ្ញកម្ពុជា ចំពោះគោលគំនិតចង់បានលទ្ធិប្រជា
ធិបតេយ្យ ដែលប្រជាជនទាំងអស់ប្រហែលជាពុំយល់ដឹងពីលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ដែលពួក
គេពុំដែលបានឆ្លងកាត់ពីមុនមក តែពួកគេស្រឡាញ់គោលគំនិតនេះហើយបានប្តេជ្ញាចំណែក
ពិតៗចំពោះគោលគំនិតលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនេះ ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 8
ANNOUNCER 2:

He hinted that a new Cambodian citizen was born in these elections, a citizen who has taken the lead into guiding the political leadership to the path the people themselves choose to walk on.

៨- លោកសាស្ត្រាចារ្យ Austin បាននិយាយដោយមិនចំពោះថាពលរដ្ឋកម្ពុជាថ្មីម្នាក់
ដែលប្រសូតឡើងនៅក្នុងការបោះឆ្នោតនេះ គឺជាពលរដ្ឋមួយរូបដែលបានដើរតួឯកមុខក្នុង
ការនាំផ្លូវដល់អ្នកដឹកនាំនយោបាយឲ្យដើរតាមផ្លូវដែលប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនឯងបានជ្រើស
រើស ។

TO THINK BY THE CONSTITUTION.
MILITARY AND POLICE. THESE BODIES MUST NEVER EXCEED THE POWER GIVEN
OF COURSE. THE CONSTITUTION ALSO LIMITS THE ACTIVITIES OF THE
SOUNDIFER RADIO DIAMOND-SHAIR AND THE PARLIAMENT ASSEMBLY.
adding that the army and police
General A...
at the...
1993

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 9

SOUNDBITE AUSTIN:

What is very important is that it is a lead which one hopes that the political leadership will take very seriously and will in fact follow the path the people have so clearly indicated. I think that's the most impressive thing about these elections: the leadership of the people themselves in going down the path of democratic elections and trying to get away from the parties violence and conflict. I think they (the people) could not have provided more clear indications, more clear guidance to their own leadership as to how the Cambodian people want the future to be and I hope they (the leaders) will follow it.

៩- អ្វីដែលមានអត្ថប្រយោជន៍បំផុតនោះ គឺថាផ្លូវនោះ ជាផ្លូវដឹកនាំមួយដែលគេសង្ឃឹមថាអ្នកដឹកនាំនយោបាយត្រូវរើសយកមតិគោរពដោយប្រាកដប្រជា ហើយតាមពិតត្រូវដើរតាមមតិដែលប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋបានដោយកាយ៉ាងច្បាស់លាស់ ។ ខ្ញុំគិតថាបញ្ហាមួយដែលគេចាប់អារម្មណ៍ជាទីបំផុតចំពោះការបោះឆ្នោតនេះគឺដូចជាការដឹកនាំប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនឯងដើរតាមមតិគោរពដោយប្រាកដដែលមានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យហើយខិតខំចៀសឱ្យផុតពីអំពើហិង្សា និងជម្លោះរវាងគណបក្ស និងគណបក្ស ។ ខ្ញុំគិតថាប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋមិនអាចគុសបញ្ជាក់និងណែនាំផ្លូវឱ្យកាន់តែច្បាស់ដល់ថ្នាក់ដឹកនាំផ្ទាល់របស់ខ្លួន ឆ្លុះរិធីធ្វើយ៉ាងណាដែលកម្ពុជាបាននាពេលអនាគតនោះទេ ។ ហើយខ្ញុំសង្ឃឹមថាមេដឹកនាំទាំងនោះមុខជាដើរតាមមតិគោរពដោយប្រាកដមិនខាន ។

PROGRAM #

PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE

B'CAST: JUNE 1993

PAGE 10

ANNOUNCER 1:

Of course, no one knows yet how the political leadership is going to adapt to the new situation. But Professor Austin has a simple message to all political leaders: Losers and winners must learn to live together.

ជាការពិតហើយពុំមាននរណាម្នាក់ដឹងនៅឡើយទេ ថាតើមេដឹកនាំនយោបាយ
នឹងធ្វើការសម្របសម្រួល តាមសភាពការណ៍ថ្មី យ៉ាងណានោះឡើយ ។ ក៏ប៉ុន្តែ
លោកសាស្ត្រាចារ្យ AUSTIN មន្ត្រី នាយកទទួលភារកិច្ចរៀបចំការបោះឆ្នោត បានផ្ញើការផ្តាំផ្ញើរ
ចំពោះមេដឹកនាំនយោបាយកម្ពុជាទាំងអស់ថា ៖ អ្នកចាញ់ហើយនិង អ្នកឈ្នះត្រូវតែចេះរួបរួម
គ្នាធ្វើការដើម្បីផលប្រយោជន៍ប្រទេសជាតិ ។

Team A: ...
Team B: ...
Team C: ...
Team D: ...
Team E: ...
Team F: ...
Team G: ...
Team H: ...

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 11
SOUNDBITE AUSTIN:

Obviously, the way that the parties and particularly the powerful parties react to the results is perhaps the most critical thing now. Now that the people have provided the answer from their points of view, it is very important to the whole history of Cambodia the way the leadership follows. I think there is room for hope even for those parties which may lose a great deal... But I think that those political leaders who have committed themselves to the October 1991 Paris Agreements have understood that the real victory in Cambodia will be the achievement of peace and even though they may lose immediate power and prosperity perhaps, they will lead Cambodia, if they follow this without contesting violently the elections, on a course towards peace which will bring prosperity for everybody. They are leaders and they will find a place in the society.

« ជាក់ស្តែង ដែលគណៈបក្សខ្លះ ហើយជាពិសេស គណៈបក្សដែលមាន
អំណាច បានបញ្ចេញប្រតិកម្មចំពោះលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតនោះ គឺបច្ចុប្បន្ននេះអាច
ក្លាយទៅជាទៀងមួយ... ១ ។
... ឆ្លើយតបប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋបានផ្តល់នូវចម្លើយដែលចេញពីទស្សនៈរបស់ខ្លួនគេ
ផ្តល់ថា លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតនោះ គឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ចំពោះប្រវត្តិសាស្ត្រ
ទាំងមូលរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ជាផ្លូវមួយដែលអ្នកដឹកនាំកម្ពុជាត្រូវតែដើរតាម ។ ខ្ញុំយល់ថា
ការដើរតាមលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតនោះ មានសេចក្តីសង្ឃឹមជាច្រើនសូម្បីតែគណៈបក្ស
ទាំងឡាយណាដែលចាញ់សន្តិកឆ្នោតច្រើនក៏ដោយ... ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំក៏យល់ផងដែរថា មេដឹកនាំ
នយោបាយទាំងនោះ ដែលខ្លួនគេបានអនុវត្តន៍តាមកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស កាលពី
ខែតុលា ១៩៩១ កន្លងមកនេះ បានយល់ហើយថាជ័យជំនះពិតប្រាកដនៅក្នុង ប្រទេស
កម្ពុជា ជាសមិទ្ធផលនៃសន្តិភាពមួយ ហើយសូម្បីមេដឹកនាំនយោបាយទាំងនោះអាចបាត់
បង់នូវអំណាច និងជ័យជំនះ ភ្លាមៗនៅពេលនេះក៏ដោយ គេប្រហែលជាអាច
នឹងដឹកនាំប្រទេសកម្ពុជានៅពេលក្រោយបានដែរ ប្រសិនបើគេគោរពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ
ដោយគ្មានការប្រឆាំង ទាំងស្រុង លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត នៅលើទិសដៅ
ឆ្ពោះទៅរកសន្តិភាព ដែលនឹងនាំមកនូវភាពសម្បូរណាស់រុងរឿងសំរាប់អ្នករាល់គ្នា ។ គេទាំង
នោះហើយជាមេដឹកនាំដែលនឹងអាចរកសន្តិភាពជូនសង្គមបាន ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 12
ANNOUNCER 2:

The Paris Agreements were based entirely on the understanding that old wounds, however painful, must be healed forever. Prof Austin's concern, as well as that of the international community is that the Cambodians must accept national reconciliation.

១២- កិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីសផ្អែកទាំងស្រុងលើមូលដ្ឋាននៃការស្រុះស្រួលចិត្តគ្នា
ដែលថាមុខរបួសចាស់កន្លងមកទោះបីជាឈឺចាប់យ៉ាងណាក៏ដោយក៏មុខរបួសនោះព្យាបាល
ឲ្យជាសះស្បើយតរៀងទៅ ។ ភាពខ្លាចខ្លល់របស់លោកសាស្ត្រាចារ្យ AUSTIN ក៏ដូចជា
ការខ្លាចខ្លល់របស់សហគមន៍អន្តរជាតិគឺថា ៖ សុំឲ្យជនកម្ពុជាត្រូវតែទទួលយកនូវការ
បង្រួបបង្រួមជាតិឡើង ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 13
SOUNDBITE AUSTIN:

They must take that very seriously. The victors, the ones who win, must also take it seriously: they must learn to accept to treat the situation as tabula rasa, so they start from the beginning. There must not be retribution, they must really try to forgive and say "we have been all of us perhaps guilty in the past but now we must go forward". Reconciliation is very important and I think if they manage to do that there will then be peace and prosperity.

១៣- ពួកគេត្រូវតែទទួលយកនូវការបង្រួបបង្រួមជាតិយ៉ាងមុតមាំចម្រុះ ។
អ្នកឈ្នះត្រូវតែទទួលយកនូវការបង្រួបបង្រួមជាតិនេះ គឺថា ៖ ពួកគេត្រូវតែទទួល
ស្គាល់សភាពការណ៍នោះ ដោយចាត់ទុកថា ជាសភាពការណ៍ទទេស្មាត ដូច្នេះពួកគេត្រូវ
ចាប់ផ្តើមពីគ្រាដំបូងមក ។ គ្មានការសងសឹកអ្វីឡើយ ។ ពួកគេត្រូវតែព្យាយាមយ៉ាង
មុតមាំចម្រុះ ដើម្បីលើកលែងទោស មិនចាប់កំហុសគ្នា ហើយត្រូវនិយាយថា « យើង
ទាំងអស់គ្នាមានកំហុសពីអតីតកាល ក៏ប៉ុន្តែ ឥឡូវនេះ យើងត្រូវតែចាប់ផ្តើមដើរទៅមុខ »
ការបង្រួបបង្រួមជាតិមានសារៈសំខាន់ណាស់ ហើយខ្ញុំយល់ថា ប្រសិនបើពួកគេរួបរួមគ្នា
បានហើយ ពេលនោះសន្តិភាព និង ភាពចម្រើនរុងរឿង នឹងកើតមានឡើងជាក់ជាពុំខាន ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 14
ANNOUNCER 2:

But there remains an unresolved question: that of the refusal of the PDK to help in the peace process. Mr. Austin believes the PDK may still have some strength but its leadership now clearly understands that the political situation has changed in Cambodia.

១៤- ប៉ុន្តែនៅមានមតិមួយដែលមិនទាន់ដោះស្រាយ គឺការបដិសេធរបស់ភាគីកម្ពុជា
ប្រជាធិបតេយ្យដែលមិនព្រមជួយជ្រោមជ្រែងដល់ដំណើរការសន្តិភាព ។ លោក Austin
ជឿជាក់ថាភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យអាចនៅតែមានកម្លាំងខ្លះ ក៏ប៉ុន្តែមេដឹកនាំរបស់ពួកគេ
ឥឡូវយល់យ៉ាងច្បាស់ថាស្ថានភាពនយោបាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានផ្លាស់ប្តូរហើយ ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 15

SOUNDBITE AUSTIN:

It may be that they (the Khmers Rouges) did not want to have an ultimate confrontation with the United Nations, because they see it perhaps as important for them to survive because they believe in themselves as being great patriots. ...They may have understood that there may be more political ways of finding a solution, a way to play a part as the patriots= which they believe themselves to be = in the future by not attacking at this stage. But of course, the KR still have military power and that is still a very great danger.

១៥- តាមមើលទៅ ពួកខ្មែរក្រហមមិនចង់ប្រឈមមុខខ្លាំងក្លា^៧មួយនឹងអង្គការសហប្រជាជាតិទេ ពីព្រោះពួកគេយល់ថាវាមានសារៈសំខាន់ឲ្យពួកគេមានជីវិតរស់ឡើងវិញព្រោះ អីពួកគេយល់ដោយខ្លួនឯងថា ជាអ្នកស្នេហាជាតិយ៉ាងពិតប្រាកដ.....ពួកគេប្រហែលជា យល់ថាមានផ្លូវស្វែងរកដំណោះស្រាយតាមផ្លូវនយោបាយកាន់តែច្រើន ពោលគឺផ្លូវដើម្បី សំដែងក្នុងផ្នែកមួយជាអ្នកស្នេហាជាតិ ដែលពួកគេជឿជាក់ដោយខ្លួនឯង , នៅក្នុងពេល អនាគត ដោយនៅពេលដំណាក់កាលនេះមិនធ្វើការវាយប្រហារ ឡើយ ។ ប៉ុន្តែតាមពិតទៅ ពួកខ្មែរក្រហមនៅតែមានកំលាំងខ្លាំងយោធានៅឡើយ ហើយនៅតែជាគ្រោះថ្នាក់មួយដ៏ធំ ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 16

ANNOUNCER 1:

The Cheif Electoral Officer is of the view that the voters themselves have answered the PDK. By voting in large numbers, the voters are saying that there must a new way to conduct politics in Cambodia.

de?

១៦ - នាយកមន្ត្រីទទួលភារៈកិច្ចបោះឆ្នោតរបស់អ៊ុនតាក់ បានសំដែងនូវទស្សនៈ
របស់លោកថាពួកអ្នកបោះឆ្នោតខ្លួនគេផ្ទាល់បានឆ្លើយតបចំពោះភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ
រួចទៅហើយ ។ ពួកអ្នកបោះឆ្នោត ដែលបានទៅបោះឆ្នោតក្នុងចំនួនដ៏ច្រើនលើសលុបនោះ
បាននិយាយថា វាត្រូវតែមានវិធីថ្មីមួយដើម្បីរៀបចំនយោបាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

Handwritten notes and stamps, including "KAMBANGA" and "1993".

17

~~XXXXXXXXXX~~

SOUNDBITE AUSTIN:

The fact that people have voted will give the KR a new kind of politics which they will have to deal with. And if we are being optimistic, we can believe they (the KR) will try to find a way of working with the Cambodian people in a political manner rather than in a violent manner...

១៧ - ការដែលប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា បាននាំគ្នាទៅបោះឆ្នោតនោះ
នឹងផ្តល់ដល់ភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នូវបន្ទាត់នយោបាយថ្មីមួយទៀតដែលគេ
ត្រូវដោះស្រាយ ។ ហើយប្រសិនបើយើងមានគំនិតសុទ្ធិដ្ឋិនិយម យើងអាចជឿ
ជាក់ថាភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនឹងព្យាយាមស្វែងរកវិធីធ្វើការងារជាមួយគ្នាប្រជាជន
ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាតាមផ្លូវនយោបាយវិញ ដោយពុំតាមផ្លូវហិង្សាឡើយ ។

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 18
ANNOUNCER 2:

Mr. Austin echoed the same message the international community has been sending to the PDK since the signing of the Paris Agreements. What role there would be, if any, for the PDK in a new Cambodian society which has clearly rejected violence by their massive turnout at the polls?

១៨- លោកសាស្ត្រាចារ្យ Austin បានរំលឹកឡើងវិញនូវព័ត៌មានដដែលនេះ
ដែលសមាគមន៍អន្តរជាតិបានផ្សព្វផ្សាយដល់ភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ តាំងពីពេលចុះ
ហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីសមកម៉្លេះ ។ តើសំរាប់ភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ
នឹង មានតួនាទីអ្វីទៅនៅក្នុងសង្គមជាតិកម្ពុជាថ្មីមួយ ដែលផាត់ចោលដាច់ខាតនូវអំពើហិង្សា
តាមរយៈការនាំគ្នាទៅបោះឆ្នោតយ៉ាងច្រើនសន្តិកសន្តាប់ដូច្នោះនោះ ?

PROGRAM #
PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE
B'CAST: JUNE 1993
PAGE 19
SOUNDBITE AUSTIN:

This brings us back to the difficult question of reconciliation. It must be very difficult for many people in Cambodia to reconcialle themselves with that but they may have to make that very difficult decision... I think there is no doubt the KR retain power; the question now is how would they use that power: will they use it in a new way as as base for negotiation, to start a new kind of politics following the lead of the Cambodian people or will they go back to the old methods? Of course we hope they would not. But they (the KR) are a force that must be dealt with, preferably by some peaceful process as the people themselves have demanded in these peaceful democratic elections.

១៩ - បញ្ហានេះនាំមកឲ្យយើង នូវបញ្ហាដ៏លំបាកនៃការបង្រួបបង្រួមជាតិ ។ វាមុខ
ជាការលំបាកចំពោះជនកម្ពុជាភាគច្រើនដើម្បីសំរេចខ្លួននៅនឹងការបង្រួបបង្រួមគ្នា ក៏ប៉ុន្តែពួក
គេប្រហែលជាត្រូវធ្វើការសំរេចចិត្តយ៉ាងពិបាកចំពោះការបង្រួបបង្រួមគ្នានេះ ។ ខ្ញុំជឿថាភាគី
កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនៅតែមានវិញ ។ ឥឡូវនេះបញ្ហានោះគឺស្ថិតនៅត្រង់ថា តើគេត្រូវ
ប្រើប្រាស់វិញ្ញាបនបត្រទាំងនោះយ៉ាងដូចម្តេច តើគេត្រូវប្រើវាដោយនោះ តាមរបៀបមួយដើម្បីដោយ
ឈរលើមូលដ្ឋានចរចាគ្នា ដើម្បីចាប់ផ្តើមតាមរបៀបនយោបាយមួយដោយដើរតាមការ
ចង្អុលបង្ហាញរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ឬ ក៏គេវិលត្រឡប់ទៅរករូបមន្តចាស់ពីមុនវិញ ?
ជាការពិតណាស់ យើងសង្ឃឹមថា ភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ គេមិនធ្វើតាមរូបមន្តចាស់ទេ
ក៏ "ផ្តែកភាគីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យជាកម្លាំងមួយដែលត្រូវតែដោះស្រាយតាមដំណើរការសន្តិវិធី
ខ្លះដូចដែលប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាខ្លួនគេបានទាមទារតាមរយៈការបោះឆ្នោតបែបលទ្ធិប្រ
ជាធិបតេយ្យនឹងដោយសន្តិវិធី ។

PROGRAM #

PRODUCER: AMADOU MOCTAR GUEYE

B'CAST: JUNE 1993

PAGE 20

ANNOUNCER 2:

You have heard Professor Reginald Austin, the UNTAC Chief Electoral Officer. And we end this program written by Amadou Moctar Gueye. Bye, bye.

២០- អស់លោកអ្នកនាងទើបនឹងបានស្តាប់បទសំភាសន៍របស់លោកសាស្ត្រាចារ្យ
Austin ជាយកមន្ត្រីទទួលភារៈកិច្ចបោះឆ្នោតរបស់អ៊ុនតាក់ ។ កម្មវិធីនេះរៀបរៀងឡើង
ដោយលោក Amadou Moctar ។ អស់លោកអ្នកនាងស្តាប់រួចទីមេត្រី ! ការផ្សាយរបស់វិទ្យុ
យើងខ្ញុំពេលនេះ ចប់តែត្រឹមនេះ ។

សួស្តី !